

de digitale

AlleMansKroniek

Redactie: Ap Middelkamp, Roland Oosting en Jan Roelof de Haan
Reacties en bijdragen naar: redactie@assermannenkoor.nl

26-1

D U O H N I

Van de voorzitter	2 + 3
Van de Bestuurstafel	3 + 4
Bert Scholten, oud dirigent	5 - 7
Oes Lied	8 + 9
Jacques Brel	10
Moorsoldaten/Esterwegen	11 - 13
Asser Stedelied	14 + 15
Foto impressie Nieuwjaarsvisite 2024	16

Liedjes nummer
Liedjes nummer

Van de voorzitter

We hebben wel wat achter ons gelaten, nu ik zo eens achterom kijk naar de laatste maanden. Vier kerstconcerten in twee weken tijd dat was best wel een beetje hectisch voor een aantal koorleden, maar wat te denken van onze "Golden Men"? Nou ja je hebt altijd baas boven baas maar zij hadden acht optredens in december. Blijf ik nog even achterom kijken dan waren de optredens van ons koor niet het optimale voor wat betreft de financiën of het publiek wat er op af gekomen is laat staan de werving van nieuwe leden/aanwas voor ons koor. Maar qua uitvoering en locaties zijn er duidelijk twee winnaars uit gekomen en dat waren Norg en Rolde, mannen wat een akoestiek en dat heeft het koor zeer positief geïnspireerd. Het bestuur is van mening dat dit zeker voor herhaling vatbaar is, misschien geen vier optredens maar twee of zo en op andere tijden op de dag, komen we later zeker op terug.

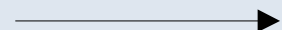
De jaarvergadering is ook al weer achter de rug, en ik was heel blij met de grote opkomst, waarin de secretaris en de penningmeester aftredend waren. Fons, dank voor jouw niet aflatende inzet als lid (voor Corona), als voorzitter (in Corona tijd) en als secretaris (na Corona tijd) en natuurlijk als koorlid. Je mag zeker terugkijken met tevredenheid op een aantal roerige jaren die zeker niet onopgemerkt zijn voorbijgegaan, en wij als bestuur en koor kunnen met plezier en dankbaarheid terugkijken voor jou altijd positieve inbreng en inzet. En ik weet nu al ons bijna dagelijkse telefonische contact zal ik zeker missen. Je gaat je lidmaatschap opzeggen bij ons koor en gaat verhuizen naar Zwolle, van mij had het niet hoeven hoor, en ik wens jou daar het allerbeste. Nogmaals dank.

Het tweede bestuurslid, de penningmeester, was aan het einde van zijn tweede termijn en zag het om medische redenen niet meer zitten om door te gaan. Ap, ik vond het zeer plezierig om met jou samen te werken, altijd positief, altijd meedenkend en meewerkend ondanks alles. Ik heb van dichtbij zowel van Fons als van jou jullie persoonlijke verlies meegemaakt en dat was een heftige tijd. Ook je lichamelijke problemen kwamen wel heel dichtbij en dat was zeker geen gemakkelijke tijd om daar mee om te gaan, maar jij bleef gewoon doorgaan. Daarvoor heel hartelijk dank en ik hoop dat je, ondanks alles, terug mag kijken op een leuke tijd als bestuurslid. En dat je nog lang mag genieten van het AMK als koorlid.

Wij vormden met z'n drieën het dagelijks bestuur van het koor en hadden als zodanig zeer frequent contact met elkaar, ik zou verdorie nog tijd gaan overhouden. Alhoewel dat contact er met jullie opvolgers ook weer gaat komen en dat gaat wel weer lukken want stilstand is achteruitgang, en daar doen we niet aan.

Laten we een toast uitbrengen op jullie en jullie weten wel waarmee.

Harry en Jan, jullie zijn al van harte welkom geheten op de eerste bestuursvergadering na de ALV en ik hoop dat jullie alle twee je draai kunnen vinden in dit bestuur. Jullie zijn inmiddels al gestart met het inlezen en de overdracht en ja dat levert best wat werk op. Maar ik wil jullie ook heel veel succes wensen om met die andere vier "oude knarren" uit de voeten te kunnen en ik hoop op een leuke, vruchtbare samenwerking. Let op!! Het bestuur is geen clubje van oude vrindjes, absoluut niet, maar we staan met z'n zessen voor het reilen en zeilen van het AMK op de meest realistische en positieve manier.

Is het zoals het is?? Allemaal rozengeur en maneschijn ?? Nee zeker niet. De potgrond commissie is behoorlijk teleurgesteld in de opkomst van onze koorleden om de potgrond rond te brengen, en dan druk ik me nog in zeer vriendelijke woorden uit. Mannen dit mogen we niet laten gebeuren, de commissie leden werken zich de ballen uit de broek om dit in stand te houden en dit alles ter ere van onze financiën maar ook voor een stukje teambuilding onder de koorleden dat voor mij persoonlijk ook van groot belang is om elkaar eens andere omstandigheden wat beter te leren kennen. Ik heb het tijdens de ALV gememoreerd dat als de financiën van potgrond en Superbike wegvallen dan gaat er wat gebeuren met de contributie, en let wel dat zal niet gering zijn, in negatieve zin! Kom op mannen laten we onze goede wil tonen en er een succes van maken!

Ik heb inmiddels van Lessche doorgekregen dat de animo voor de open dag van " de Boskamp" op zondagmiddag 25 mei van 12.00 t/m 16.00 uur tegenviel. De gemeente Assen is een van onze grootste sponsoren en die wil ik eigenlijk niet teleurstellen met het bericht van " onder onze mannen is er geen animo voor ", een dikke kans dat zij ons de volgende keer als we subsidie vragen ook zonder animo sponseren, let wel geen subsidie, geen geld en je goodwill kwijt en we hebben ze in principe volgend jaar al weer nodig voor ons optreden op Texel, maar daar kom ik een andere keer wel op terug,

Een hartelijke groet, Wim van Dijke.

Van de bestuurstafel

door:

**Roland
Oosting**

Het bestuur heeft in januari en februari twee keer vergaderd. In de laatste vergadering hebben we afscheid genomen van Fons van Tol als secretaris en van Ap Middelkamp als penningmeester. Beiden werden door de voorzitter bedankt met mooie woorden en iets vloeibaars in glas. De nieuwe secretaris Jan Huis en de nieuwe penningmeester Harry de Groot zijn verwelkomd.

We hebben de kerstconcerten geëvalueerd, prima concerten wat betreft inhoud. De bezoekersaantallen vielen tegen en dat resulteerde in een verlies. Rolde en Norg zijn locaties waar we nog wel eens willen concerten, Smilde valt af, deze kerk is te groot voor het koor in zijn huidige vorm.

We hebben de wijziging van de statuten behandeld. Deze zijn door Fons en John vernieuwd en aangepast aan de huidige wetgeving. De statuten zijn inmiddels bij de notaris gepasseerd. Onze commissiestructuur heeft een plaats gekregen in de statuten.

→

We hebben de Algemene Ledenvergadering voorbereid en deze is goed verlopen. De grote opkomst van de leden stemt het bestuur tevreden.

De volgende activiteiten hebben we besproken:

- Het potgrondconcert. De oorspronkelijke datum kon niet doorgaan omdat de dames de zaal hebben eind maart. Verder gaan we de praktikabels bij het potgrondconcert langs de lange zijde van de zaal opstellen. Eens kijken of dat beter klinkt.
- Zingen in de Duif op 14 april. Datum en inhoud zijn met de pastor overeengekomen. We worden begeleid door een pianist van de kerk.
- We gaan, als Marco en Jan de Roos beschikbaar zijn, op verzoek van de Gemeente Assen zingen op 25 mei van 12:00 tot 16:00 op de Boskamp in Assen. Er wordt een nieuw gebouw in gebruik genomen. De kosten worden vergoed en we zingen in een tent.
- Concert met El Elohim op 12 oktober. Het wordt een concert waarin beide koren deels zelfstandig en deels samen optreden. Onze muziekcommissie is bezig om samen met de muziekcommissie van El Elohim het programma vorm te geven. De concertcommissie is bezig met de locatie. Het zal niet de Jozefkerk worden, deze is wegens technische aanpassingen niet beschikbaar. We hebben nog geen besluit kunnen nemen omdat alle offertes nog niet bekend zijn. Het AMK is de organisator, wij huren El Elohim in tegen een vaste vergoeding.
- Bezoek aan Esterwegen. We gaan daar waarschijnlijk vier nummers zingen. We kunnen een rondleiding krijgen. We gaan met de bus en we vragen de leden of we met of zonder dames gaan.
- Het bestuur heeft besloten om twee kerstconcerten te houden. Indien mogelijk één in Rolde en een matinéeconcert in Assen. Een en ander moet nog opgetuigd worden door de betrokken commissies. Alles hangt af van de beschikbaarheid van locaties, dirigent en pianist.

De verdeling van de bestuursleden over de commissies zijn opnieuw vastgesteld.

- Muziekcommissie Wim van Dijke
- Concertcommissie Lessche Lesschen en Roland Oosting
- Reis en Activiteitencommissie Jan Huis
- Potgrondcommissie Harry de Groot
- Kledingcommissie Wim van Dijke
- Lief en Leed commissie Lessche Lesschen

Verder is veel gelachen ondanks onze zorgen over het teruglopende ledental.

Bert Scholten, oud dirigent van het Asser Mannenkoor

Toen wij in november 2022 met een jubileumconcert ons 100-jarig bestaan vierden, bevonden zich op uitnodiging ook enkele oud –dirigenten in de zaal van De Nieuwe Kolk. Maar Bert Scholten, die in de naoorlogse periode het langst voor ons koor op de bok stond, was er niet. Hij durfde het niet aan vanwege een zoals hij het zelf verwoordde ‘probleembeen, ik kan moeilijk lopen’. Daarom zijn Gerrit Eerland en ik naar Drachten getogen om van hem meer te horen over zijn tijd bij ons koor, dan wat hij schreef in de AlleMansKroniek (sep 2022). Dat was een bescheiden artikeltje. Echter het aandeel dat Bert heeft gehad bij ons koor was aanzienlijker. Hij is niet voor niets tot erelid benoemd. Onder zijn leiding groeide het koor zowel kwalitatief als ook in ledental. Vooral veel jongere mannen sloten zich in die tijd bij ons aan. In die tijd kwam het Asser Mannenkoor met wel 80 zangers op de Bühne!

Dat Bert Scholten in de muziek is terecht gekomen was niet vanzelfsprekend. Zijn ouders waren er niet blij mee: ‘daar is geen droog brood te verdienen’ kreeg hij te horen. Toch zette hij door en vanuit zijn toenmalige woonplaats ging hij studeren aan het conservatorium in Utrecht en later in Amersfoort waar hij de opleiding tot beiaardier volgde. Een sollicitatie bij de JWF-kapel deed hem in Assen terecht komen. En via zijn kennis en de toenmalige dirigent van ons koor Jean Philippe Kusters kwam Bert bij het Asser Mannenkoor terecht. Met veel plezier was hij toen ook vaste bespeler van de carillons in Assen en Veendam. Ik herinner me een kort optreden bij het Gemeentehuis in Assen waarbij Bert ons begeleidde op het carillon.

Bert draagt vanaf zijn aantreden als dirigent het koor een warm hart toe. Hij zegt er een mooie tijd te hebben gehad, waarvan hieronder een aantal voorbeelden.

LP’s: Onder Bert zijn leiding zijn de twee LP’s – Assen Zingt en Allemansgadingh – opgenomen. Muzikanten van de JWF-kapel verleenden daarbij hun medewerking aan deze mooie producties. Bert memoreert ook de medewerking aan de Tv-serie Bartje. Hij leidde een samengesteld koor van het Asser Mannenkoor en het Chr. Asser Mannenkoor (CMA) met de uitvoering van o.a. het titellied van de serie: “Ik zing veur joe mien Drenthe”. Dit nummer staat ook op de LP “Ik mocht Bartje zijn”.

Dubbelmannenkwartet: Op initiatief van Bert startte een dubbelmannenkwartet. Enthousiast werd ten huize van Elly Leegte, destijds pianiste van het koor, gerepeteerd. Nummers zoals: Apotheker, You and I, de Spijskaart en de Kikkercantate. Dat laatste nummer werd met veel succes opgevoerd tijdens een Nieuwjaarsvisite van het koor. Leidde tot grote hilariteit! Bij ons afscheid van Bert krijgen we van hem een exemplaar mee van de bundel “Best of Barbershop”, met daarin o.a. Yes sir, that’s my baby en You and I.

Uitwisselingen: Het koor maakte met Bert een aantal uitwisselingen met koren in het buitenland. Bij Bert blijven vooral de bezoeken aan Eschweiler (Duitsland) en Felling (Gateshead, Engeland) bij. De gezellige bijeenkomsten in Eschweiler werden opgeleukt met de aanwezigheid van een draaiorgel uit Assen. Van de uitwisselingen met het Felling Mail Voice Choir (FMVC) heeft Bert goede kontakten met de voorzitter van het Engelse koor overgehouden. Bert en zijn echtgenote zijn tijdens de bezoeken aan Felling bij deze voorzitter ondergebracht.

Concerten: Mede dankzij Bert zijn connectie met de JWF-kapel kon het Asser Mannenkoor in de jaren tachtig enkele keren meewerken aan de muziekmanifestaties de Trianthashows. Bij andere concerten wist Bert solisten met bekende namen aan te trekken, zoals Christine Deutekom, Joke Kramer en Rudolf Schock. Van de laatste merkte hij nog op: 'na zijn optreden bleef hij nog lang hangen in de kantine, verteerde het nodige, maar vergat af te rekenen'. Bert zijn dochter Annette is een vermaard celliste en gaf ook al eens medewerking aan een van onze concerten. Ze verraste toen het publiek door ook op een Idiofoon (zingende zaag) te spelen.

In 1986 gaf na een succesvolle en levendige periode Bert het stokje over aan zijn 'stagiaire' Dick Dijk. Hij ging het wat rustiger aandoen bij het gemengd koor Tonegido in Gasselte. In verband met familieomstandigheden verhuisde Bert eind negentiger jaren naar Drachten. Maar hij bleef altijd Drents, zoals hij zelf zei.

Door: Jan Roelof de Haan

INGEZONDEN:

Beste Zangers,

Ineke en ik hebben van de week een bezoekje gebracht aan de weduwe van Frans Hofsteenge in Eelde. Hoewel, vanwege haar hoge leeftijd, ziet ze er wel "broos" uit, maar is ze wel goed bij haar koppie. We hebben gezellig met haar gepraat en grappen gemaakt.

Het leek mij wel nuttig deze ervaring met jullie uit te wisselen. Hartelijke groet,

Reinder Repko, Lestergeonstraat 9
9406 JP Assen, T: 0592351087

Uit de oude doos. Een hommage gebracht aan de toenmalige dirigent Bert Scholten

DE DIRIGENT VAN HET A.M.K.

1. Al twintig zangers-jaren,
Slaat Bert nu reeds de maat.
Hij heeft nu veel ervaring,
Dat kan voor ons geen kwaad.
Want ook het peil van 't zingen,
Dat groeide met hem mee;
Het koor is zeer tevreden,
De zaken gaan o-kay!

Refrein:

Leve Bert Scholten,
De man voor ons koor.
Dank zij zijn inzet,
Gaaf zang niet teloor!
Laat ons bedenken,
Wat zang ons kan schenken.
Daarom Bert Scholten,
Ja, ga zo maar door!

2. O, zie toch eens Bert Scholten,
Hij slaat maar op en neer.
De mannen zingen vol en
Vaak luid en ook met sfeer!
En mocht de geest vervlakken:
Bert pept de zaak weer op!
Hij zet ons soms te kakken;
Voorkomt zo menige flop!

Refrein.

3. Wij zijn niet wat wij waren,
Wij werden ietwat grijs.
Maar in de loop der jaren,
Maakt zestig je wel wijs!
En Bert coacht ons bedreven
Naar volle wasdom toe:
Het is hem wel gegeven,
Hij is nog lang niet moe!

Refrein.

4. Concerten staan te wachten,
Soms erg vlot na elkaar.
't Publiek zit dan te smachten
Naar muzikale waar.
Programma's arrangeren,
Voor Bert lijkt 't niet teveel.
En dan maar dirigeren,
De griep soms in de keel!

Refrein.

5. Zo vliegen dan de jaren
Met Bert en zijn muziek.
Wij moeten hem wat sparen:
Zo'n leider is uniek!
De energie van mensen
Is echter ook beperkt;
Wij kunnen blijven wensen,
Dat Bert dit nog niet merkt!

Refrein.

6. Gelukkig kan Bert knokken,
Dat is hem toevertrouwd.
Hij ramt dan op zijn klókken:
D'agressie afgebouwd!
En komt hij van de toren
Weer voor ons A.M.K.,
Dan laat hij van zich horen;
Iets nieuws is daar weer dra!

Refrein.

Wijze: "Loënde klokken van Limburg
mien laand"

Uitv.: "ASSER MANNENKOOR"

Nijjoarsvesite '83.

Heeft Drenthe een volkslied?

De in de oorlog opgerichte studiekring D.H. van der Scheer, een wat Professor Prakke noemde 'cultureel bezet tegen de bezetter', werd op 12 maart 1947 omgezet in Het Drents Genootschap. Dit gebeurde in de Statenzaal van het provinciehuis in Assen, waar tal van gasten – onder wie Drentse burgemeesters – aanwezig waren. Tijdens deze gelegenheid werd een lied gezongen, **Oes Lied**, dat speciaal hiervoor is geschreven door dichter J.J. Naarding en op muziek gezet door de zus van Prof. Prakke, mevr. A.I. Brouwer-Prakke. De dichter hoopte wellicht dat het lied de status van Drents volkslied zou verkrijgen. Want met J.J. Uilenberg, dus met diens **Mijn Drenthe**, zat men zo kort na de oorlog nogal in zijn maag. *Oes Lied* is een ode aan Drenthe, waarin met name het Drentse landschap verheerlijkt wordt. De Provinciale Staten van Drenthe hebben echter ook *Mijn Drenthe* nooit officieel als Drents volkslied erkend. Het Asser Mannenkoor heeft het lied wel vaak op het repertoire gehad, maar ken je ook *Oes Lied*? Het staat op de volgende pagina.

Bron: 2017 Drenthe in de oorlog en Wikipedia

AlleMansKroniek

Positieve kritiek horen we graag.

Stuur je reactie naar: redactie@assermannenkoor.nl

[home](#)

De Liedjeskist

Oês lied

Wel wet van oês land, 't aole Drentse land?
 In de vrömde is 't land van de heide
 Maor wel dat land kent zó as wy het kent
 Wet van moaland met weeld'rige weide
 Jao oês land is niet groot en niet machtig en riek
 Nooit zuuw beter op aarde begaeren
 Dat land met de raand van veen um het zand
 't Aole Drente, wy holt het in aeren

Men sprek van oês land, 't aole Drentse land
 As 'n landtien van strubben en stroeken
 Maor wel dat land kent, zó as wy het kent
 Zôt de ieken de wolkenvlocht stoeken
 Woor het zaod op de nes is iên zêê in de wind
 Zuuw ooit vrediger woonstee begaeren
 Dat land met de raand van veen um het zand
 't Aole Drente, wy holt het in aeren

Die raand van veen um het dorre zand
 Mûûk allang jao oês volk tot een goorde
 En bossen en bouw en het geile grûn
 Bluit, woor eertiedig 't heideveld zoorde
 Moar al kwam al dat aole knaphandig an kant
 Nog is 't naoberschap sterk en in aeren
 Dat land met de raand van veen um het zand
 't Drentse land, nooit zuuw 'n aner begaeren

*Voor het eerst gezongen bij de oprichting van het Drents genootschap
 op 12 maart 1947 in de Statenzaal van het provinciehuis te Assen
 Tekst Dr. J. Naarding / melodie: A.I. Brouwer-Prakke*

Jacques Brel

De jongste zus van mijn vader heet Gerda. Tante Gerda. Ze is geboren in 1926 en wordt dit jaar dus 98. Ze verblijft in een verzorgingshuis in Gouda. Mijn vader heeft in totaal 4 zussen, of eigenlijk 7, maar drie zijn jong overleden. En hij heeft ook nog zes broers. Allen zijn inmiddels overleden. Alleen Gerda leeft nog.

Gerda is vegetariër, lid van het Humanistisch verbond en links. Altijd een brede belangstelling en leergierig. Tijdens haar werkzame leven werkt ze in Den Haag, bij een pensioenfonds. Ze woont in Gouda, dus reist elke dag heen en weer tussen Gouda en Den Haag. Eén keer in de week volgt ze 's avonds een cursus Frans, bij de Alliance Francaise in Den Haag. Dan eet ze mee bij haar broer en schoonzus, mijn vader Jan en mijn moeder Tereza. Zo zie ik haar regelmatig. Op een dag kan ze via haar cursus kaartjes krijgen voor een optreden in de kleine zaal van het Kurhaus in Scheveningen. Van Jacques Brel.

En ik mag mee! Ik ben dan een jaar of 14, zit op de middelbare school en ben dol op Franse chansons. Edith Piaf, Adamo, Charles Aznavour en Brel.

Brel is geboren in België en groeit Franstalig op. In 1956 volgt zijn doorbraak. Hij treedt op in vele, ook niet Franstalige landen, zoals Rusland en de Verenigde Staten. In 1967 geeft hij zijn laatste concert.

Zijn live optreden in Scheveningen is een unieke ervaring! Op het toneel een lange man met een wat slungelige, hoekige houding die met brede armgebaren zijn gehoor in vervoering brengt. Met liederen als: ne me quitte pas, les vieux, Amsterdam, le plat pays en Marieke.

Na enig zoeken vind ik tijdens dit schrijven een LP terug van hem. Van een live optreden voor meer dan 2000 toeschouwers in 1964 in Olympia in Parijs.

Ik zet hem op en droom weg naar het live optreden in Scheveningen op 12 mei 1961, opgenomen en uitgezonden door de VARA!

Door:

**Gerrit
Eerland**

MOORSOLDATEN

Januari 1933: Hitler wordt rijkskanselier.

Binnen enkele weken wordt de democratie de nek omgedraaid, worden politieke tegenstanders opgepakt en in kampen opgesloten. Het eerste concentratiekamp, Dachau, wordt gebouwd. De totalitaire staat is een feit.

We gaan in Oktober naar Esterwegen. Weet iedereen wat dat is? Daarom nog eens het artikel uit de Kroniek van september 2021

Minder bekend is dat in de zomer van 1933 vlak over onze oostgrens in het Emsland ook 3 kampen worden gebouwd: Börgermoor, Esterwegen en Neusustrum. Even groot als Dachau!. Uiteindelijk worden het er 15, globaal gelegen tussen Papenburg in het noorden en Lingen in het zuiden.

In de 15 Emslandkampen hebben zich net als in de andere Duitse concentratiekampen, afschuwelijke taferelen afgespeeld. Als gevolg van zware arbeid (ontginning van het veen, lange werkdagen, zwaar werk, weinig rust)) ondervoeding en epidemieën zijn grote aantallen slachtoffers gevallen. Maar gevangen werden ook uitgescholden, opgejaagd, door opgehitste honden gebeten, gemarteld; mishandelingen en moord waren aan de orde van de dag.

Ruim 30.000 mensen zijn in totaal in deze kampen omgekomen, waaronder 26.000 Russische krijgsgevangenen.

Aanvankelijk, vanaf 1933 worden er politieke tegenstanders (communisten en socialisten) gevangen gezet. Naderhand ook joden, en vanaf 1939 krijgsgevangenen uit Polen, Frankrijk, Rusland en Italië, verzetsstrijders uit de Scandinavische landen, België, Nederland en Frankrijk. In november 1944 worden er in kamp Dalum enkele duizenden Rotterdammers binnengebracht, opgepakt bij een razzia in hun stad.

In totaal zijn er tussen 1933 en 1945 ca 80.000 concentratiekampgevangenen en strafgevangenen vastgehouden en tussen de 100.000 en 180.000 krijgsgevangenen. Precieze aantallen zijn tot op de dag van vandaag niet bekend.

Het eerste kamp is Börgermoor.

In juni 1933 is met de bouw begonnen, eind juni zitten er al duizend marxisten uit het Ruhrgebied in. Er is haast geboden. Steeds meer politieke tegenstanders worden opgepakt en er dreigt een tekort aan plaatsen om ze gevangen te houden. Vandaar dat Esterwegen en Neusustrum spoedig diezelfde zomer volgen, het laatste kamp komt eind 1939 gereed.

Börgermoor is ca 4 ha groot en telt 10 barakken voor elk 100 gevangenen. Vanaf juli 1933 is de bewaking en de leiding van het kamp in handen van de SS.

Al in 1935 verschijnt er een boek over de op volkomen willekeur gebaseerde terreur die vanaf het begin in Börgermoor heerst. Dit boek "die Moorsoldaten", is van de hand van de (oud)gevangene Wolfgang Langhoff,

Hij verblijft vanaf 1933 in Börgermoor. Hij is toneelspeler, lid van de communistische partij (KPD) en schrijft maatschappijkritische stukken. Hij is één van de eerste die begin 1933 wordt opgepakt. Hij wordt tot 13 maanden celstraf veroordeeld. Na zijn vrijlating in juni 1934 lukt het hem om net voor de definitieve sluiting van de grens met Zwitserland, daarheen te vluchten. Daar schrijft hij zijn boek. Het is in vele talen vertaald.

In 1935 verschijnt er al een Nederlandse vertaling van de hand van Nico Rost.: "de Veensoldaten". Het boek wordt veel gelezen. In juni verschijnt de eerste druk, in augustus de tweede en de derde al in september. De invloed is evenwel niet groot. Velen geloven niet dat er in een "bevriend beschaafd buurland" zulke afschuwelijke dingen gebeuren. Langhoff wordt afgedaan als een fantast!

In het kamp schrijft Langhoff, samen met Johann Esser en Rudi Goguel het lagerlied van Börgermoor, later bekend onder de titel "Wir sind die Moorsoldaten". De aanleiding is het idee om een theatervoorstelling voor en door gevangenen te organiseren. Overal worden plakaten opgehangen: "ZirkusKonzentrazani".

De voorstelling, in de open lucht, wordt een groot succes. Negen honderd gevangenen als toeschouwers én de SS'ers met hun commandant. Het hoogtepunt vormt het optreden van het zangkoor. Daar wordt voor het eerst het lied ten gehore gebracht. Het krijgt direct daarna een grote populariteit. Reeds vóór 1945 is het bekend in heel Europa en Amerika. In het kamp wordt het twee dagen na de voorstelling al verboden.

Het Asser Stedelied of Het Asser Waopen

Assen heeft geen officieel stadslied, maar er is wel een officieus exemplaar: het Asser Stedelied of beter Het Asser Waopen. Het dateert van 1959 en heeft decennialang op het repertoire gestaan van basisscholen en koren in Assen. Tegenwoordig is het praktisch vergeten, al is het door een deel van het Asser Mannenkoor gezongen tijdens het jubileumfeest van de Asser Historische Vereniging in 2014.

In 1959 was er wel behoefte aan een stadslied. Maar er was dan ook een duidelijke aanleiding: de viering van het 700-jarig bestaan van de stad en 150 jaar stadsrechten. Daar werd uitgebreid bij stilgestaan. De gemeente nam het initiatief voor een opmerkelijk feest: er werd opdracht gegeven voor het schrijven van een toneelspel met een historisch karakter. Dat zou worden uitgevoerd in het openluchttheater Tivoli aan de Hoofdlaan. Weinig creatief, maar toepasselijk heette het spel 'Maria in Campis', verwijzend naar het klooster dat het ontstaan van Assen markeert.

Het was een toneelspel met muziek. Het Asser Waopen was een van de muziekstukken die het spel lardeerde. Voor de tekst tekende Ben van Eijsselsteijn (1998-1973), in die tijd een bekend schrijver, die nadrukkelijk affiniteit had met Drenthe. Jan Naarding vertaalde het in het Drents. De muziek is gemaakt door de ook in die tijd bekende Harm Smedes, die al eerder eens een tekst van Van Eijsselsteijn op muziek had gezet.

Oudere Assenaren herinneren zich wellicht zelfs de melodie bij het lezen van de eerste zinnen: „Al veur wie gien klauwende lieuw in oes schild, gien aodelaarsvlocht in oes waopen.” Het geeft als het ware de bescheidenheid aan die Assenaren in die tijd nog nadrukkelijk koesterden als het ging om de eigen stad. We zijn best trots op onze stad, maar we hoeven ons ook weer niet op de borst te slaan. Een lied dat handelt over een goed woon- en werkklimaat ver voordat die kreet werd uitgevonden: „een klein kind kan er veilig in slaopen.”

.. HET ASSER WAOPEN ..

APRIL. '59.

HARRY SMEDES.

Al veur wij gien klau-wen-de Lieuw in oes schild, gie
 a de laors vluchtig oes Wao... pen gien slag zwaard met dreig-en de
 han-deg op Eild een kleig kind kan er vri-lij in slao-pen gien oes
 wao-pen wordt ien volden lief-de veur-steld; Al oes le ven kuuw gien be-ter be-
 gae... ren Ma ri a in t veld, die kent gien ge-weld, As-se
 wao-pen, wij holdt dij in de ren

Nieuwjaarsvisite 2024

